

32e jaargang nr. 5

september/oktober 1980

DE NIJDAMSTRA TYNGE

PERIODIEK VOOR DE GESLACHTEN
NIJDAM, NIEUWDAM, VLEER, WIJNIA

NIJDAMSTRA

Orgaan der Nijdamstra-Stichting

Oer ús skynt deselde sinne,
wêr't wy op 'e wrâld ek binne.

Deze keer wordt de eerste foto van de Nijdamstra-State in ons blad opgenomen.

In het volgende nummer komt een foto van de State.

HET PIEREMENT.

Waarom is er te leven in de armoe-wijken der Franse en Italiaanse steden? - Omdat er kleur is.

De hemel is blaauw, pralende bloemen, die de hoeken der pleinen herscheppen in een feest van tinten.

Veel hiervan mist het Noorden. Hier zijn de luchten grijs, hier druift de regen in de langste tijd van 't jaar, hier geven enkele bloemenkramen een schok van blijheid in het hart.

Zo begint de schrijver Ritter in zijn boek over "Muziek is kleur". Het draaiorgel brengt, wat de natuur ontzegde: de kleurige noot. Het lijkt wel of zijn klanken samenvloeien met de nevelen, waarin zo veel bekoring ligt, dat ieder wordt opgenomen als in een ongekende roes.

Men wordt bevangen in de klanken van deze muziek, die door de dampkring golft.

Het pierement!

Misschien is de kennis van de muziek en de liefde voor de muziek een karaktertrek van de mens.

Zie, het pierement komt aangerezen. Het begint zijn machtige klanken te laten daveren tussen het bewegen der menigte. Men blijft staan, men blijft luisteren.

Het pierement geeft meer als het langs u rijdt.

Het is wit en krullerig en er staan plaatjes op en er is een opening als een uitstalkast, waarin de pijpen zich bevinden. Het is een pronkstuk, waaronder het nuchtere karrestel onzinnig aandoet.

Het draaiorgel bezit iets statigs met zijn krullerige onder- en bovenpanelen. Het is een weelderige deftigheid op karrewielen.

Het draaiorgel, niet alleen door zijn muziek, maar ook door zijn uitzonderlijke verschijning, kan de mens uit het dagelijks sleurleven verheffen.

Waar ligt de oorsprong van het draaiorgel?

De oervorm is waarschijnlijk het mechanisch bewogen vaststaande orgel, waarbij stromend water dienst deed.

Omstreeks 1740 werd het denkbeeld geopperd, de mechanische beweegkracht te vervangen door handbeweging.

Deze primitieve orgels, die een zekere zwaarte niet mochten overschrijden, werden aan een riem om de schouder gedragen en bij het draaien met een stut gesteund. Bij het draaien werd een band met poppetjes in een landschap voortbewogen.

Het eerste draaiorgel in Nederland dateerde 1795.

Het orgeltje bestond uit een langwerpige-vierkante houten kast.

Maar al spoedig ontstonden er andere soorten. Het streven naar betere bassen heeft geleid tot grotere pijpen en zo werd het dragen van het orgel onmogelijk.

Na deze soort orgels kwamen de "carton" of "boek"-orgels. Authentiek heette zo'n orgel "orchestrophone" en in de volksmond een "pierement".

Deze grote, zware karton-orgels kwamen oorspronkelijk uit Frankrijk. Een Belgische onderdaan L. Warnis (1902) heeft ze uit Parijs van Cavil en zijn opvolger Limonaire frères en van Caparini te Amsterdam binnengevoerd.

Warmies had zich al omstreeks 1875 te Amsterdam gevestigd en een bedrijf gesticht van het verhuren, verkopen en herstellen van orgels; zijn zoons zetten het bedrijf in de "Haarlemmer Houttuinen" voort.

Als men aan Breitner denkt, aan de Amsterdamse Dam, zoals hij hem in beeld heeft gebracht, met zijn moede paarden voor de wachtende trammetje, als men zich de dansweelde voorstelt, die zich uitspreidt op veel doeken van Israels, van Jacobus van Looy, dan denkt men terstond aan het pierement, dat pierement waarvan de grote Duitse toonkunstenaar Mahler, toen hij te Amsterdam vertoefde, in verrukking kwam.

FAMILIEBERICHTEN

JEEN WIJNJA en ANNEMARIE JANSEN geven u, mede namens wederzijdse ouders, kennis van hun voorgenomen huwelijk op D. V. 29 augustus 1980, waarvan de voltrekking zal plaatsvinden om 15.00 uur in het gemeentehuis te Emmeloord.

Ds. Henstra zal ons huwelijk kerkelijk bevestigen om 19.00 uur in de Geref. kerk te Rutten.

Follega, Straatweg 11, Rutten, Lemsterpoort 11.

Ons toekomstig adres: Pasveer 6 te Lemmer.

DIRK DIJKSTRA en ELIZABETH WIJNJA litte jim witte, dat hja fan doel binne te trouwen op freed 5 septimber 1980 om twa oere yn it gemeentehûs te Langwar.

Om trije oere wurdt yn'e Herfoarmde tsjerke fan Toppenhuzen ús houlik befêstige en ynseinige troch de Rju Eale Hear ds. F. A. van Liere.

Takomstich wenplak: Bleyenbeek 28, 9301 XR Roden.

Wat is hierop uw antwoord? Dat vraagt de ambtenaar van de Burgerlijke Stand op donderdag 18 september a. s. om 14.00 uur in het gemeentehuis van Witmarsum. Vervolgens wordt dezelfde vraag om 15.00 uur nogmaals gesteld door de weleerwaarde heer ds. T. Woltinge in de Ned. Herv. kerk te Parrega. Als het antwoord gunstig uitvalt, kunt u ons daarmee feliciteren
 JAN WIJNIA en DEBBIE RUNHAAR
 Parrega, Trekweg 60, Schraard, Zuiderlaan 12.
 Wij gaan wonen: Gaast, Buren 15.

Us is tabetroud in famke en súske JANTINE.
 W. Wijnja, R. Wijnja-Falkena, Jacob Gerben, Pier, Anke.
 Paterswolde, 15 septimber 1980, Reigerlaan 5.

Ons werd toevertrouwd WYTSKE ADRIANA, roepnaam Wia.
 Sietze Doevendans, Tjerkje Doevendans-Nijdam.
 Bergum, 21 augustus 1980, Noordersingel 10.

Zo de Here wil, hopen wij zondag 24 augustus met onze lieve ouders en grootouders PIET BOERSMA en WIETSKE WIJNIA hun 25-jarig huwelijksfeest te vieren. Dat zij nog lang voor elkaar en voor ons gespaard mogen blijven is de wens van hun dankbare kinderen en kleinkind.
 8465 PK Oudehaske, augustus 1980, Jousterweg 58.

Tankber en bliid litte wy jimme witte dat ús heit en mem, pake en beppe THIJS FOPMA en AKKE WIJNJA D. V. tongersdei 25 septimber 40 jier troud binne. De bern en bernsbern.
 Nij Ylostins 27 read, Drylts.

Heden overleed mijn vrouw, onze moeder en oma JITSKE NIJDAM op de leeftijd van 77 jaar. L. Veenstra, Beetsterzwaag: B. Th. Veenstra, C. J. Veenstra-Veldkamp, Luuk, Anton.
 Drachten, 27 juli 1980, Burg. Wuiteweg 96.

Bedroefd maar dankbaar voor de dierbare herinnering die wij aan haar zullen behouden, nam God tot Zich mijn innig lieve vrouw en onze lieve, zorgzame moeder JELTJE S. DE BOER-WIJNJA op de leeftijd van bijna 50 jaar. "Ik zal niet sterven, maar leven" Psalm 118:17.

Anne de Boer, Martha en Roel, Jan.
 20 augustus 1980, Het Heem 23, 9203 XV Drachten.

Moandei 11 novimber sil it 12½ jier lyn wêze dat ús heit en mem Willem Nieuwdam en Janke Nieuwdam-de Vries boaske binne.
 Tineke en Hendrika, Westerbuorren 39, 9212 PK Boarnbergum.

Nei in needlottich ûngelok is hommels ferstoarn, yn 'e hope fan it ivige libben, myn ynleave frou, ús soarchsume mem en beppe
AAGJE WIJNIA-JONGEMA berne: 19 jannewaris 1919.

Simon Lieuwe Wijnia, bern en bernsbarn.

J. Schotanuswei 88a, Aldemardum, 29 augustus 1980.

Heden heeft de Here thuisgehaald onze lieve broer, zwager en oom ANNE WIJNIA op de leeftijd van 60 jaar.

Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt Mijn. Jesaja 43 : 1.

Oppenhuizen, 21 augustus 1980, Noardein 66.

Oppenhuizen: G. Wijnia, G. Wijnia-van der Zee, Uitwellingerga:

A. Bouma-Wijnia, J. Bouma, Joure: F. Wijnia, B. Wijnia-Steenbeek,

Oppenhuizen: U. Wijnia , A. Wijnia-de Vries, Wommels, Súdhoek:

Z. de Boer-Wijnia, P. de Boer, en oomzeggers.

FAMILIENIEUWS

Hommerts- Nadat vorige week tot tweemaal toe een boerderij aan de Riperwei tussen Sneek en Jutrijp bij een nachtelijke brand in vlammen opging, was het vannacht in dezelfde streek opnieuw raak. Deze keer betrof het een vrijstaande schuur te Hommerts van de heer Berend Winia te Sneek. De schuur met de daarin opgeslagen duizend pakjes hooi, ging geheel verloren. Een aangebouwde stal en een hok bleven behouden. Omtrent de oorzaak van de brand was vanmorgen nog niets bekend. De technische recherche komt vandaag een onderzoek instellen. Omtrent de mogelijkheid van brandstichting laat de politie zich (nog) niet uit, maar steeds meer mensen in deze omgeving houden rekening met de mogelijkheid, dat hier een pyromaan aan het werk is.

WAT VOOR WAARDE HEEFT GENEALOGIE?

Tegenwoordig schijnt het naspeuren van afstamming en verwantschap van families een stokpaardje van zeer velen te zijn, daar het nogal eens voorkomt, dat er in de Rijksarchieven geen plaatsruimte meer beschikbaar is. Blijkbaar had Prof. Dr. Ottokar Lenz een vooruitziende blik, toen hij ruim tachtig jaar geleden het onderstaande schreef in zijn: "Lehrbuch der gesammten wissenschaftlichen Genealogie, Stammbäume und Ahnentafel in ihrer gesichtlichen, soziologischen und naturwissenschaftlichen Bedeutung".

"Zo veelvuldig zijn de banden, die de genealogie aan het grootste deel van alle geschiedkundige en natuurwetenschappelijke gebieden vastknopen, dat men de verwachting mag uitspreken, dat zij zich in de NAASTEN tijd buitengewoon zal ontwikkelen en uitbreiden. In de zin van een hulpwetenschap beschouwd, zal zij nauwelijks als een bloot aanhangsel van de politieke of sociale geschiedenis gedacht kunnen worden; zij zal eerder meer en meer door die takken der wetenschap tot zich getrokken moeten worden, die in het begrip der biologie zich tot een zekere eenheid schijnen te vormen. Wie de gang van de moderne wetenschap onbevangen nagaat zal tevens in de blootgelegde banden van een gebied, dat soms slechts als een antiquiteit uit voorbijgaande tijdperken, als een overblijfsel van feodale begrippen aangezien is geworden, de beste waarborgen erkennen voor zijn opbloeien en men kan er niet aan twifelen, dat de talrijke belangen van en de rijke middelen aan alle natuurwetenschappelijke leergebieden besteed, vroeg of laat ook de genealogie ten goede komen. Het materiaal, dat deze wetenschap te bewerken heeft, is verbazend uitgebreid en welke massa van waarnemingen uit de opgezamelde schatten van genealogische overleveringen zal zijn te winnen, kan men heden eerst vermoeden".

Stoney-Creek, 30 augustus 1980.

Vanmorgen kwam de "Nijdamstra Tynge" weer en ik grijp er altijd onmiddellijk naar.

Ik ben n.l. hevig geïnteresseerd in de genealogie en begin altijd eerst die bladzijden te lezen.

Vandaag stonden er verschillende "Lollummers" in en we zijn nu zo ver met ons vóórgeslacht dat ik mensen begin te herkennen. Niet doordat ik ze zelf gekend heb, dat komt ook nog wel, hoop ik, maar doordat ik m'n moeder of grootmoeder die namen heb horen noemen.

Begrijp wél - in mijn jonge meisjesjaren was er nog géén t.v. en een radio was een luxe niet weggelegd voor m'n ouders.

Zo wat deden we, terwijl we kleren naaiden en sokken stopten voor 14 kinderen? Práten - en vaak over het verleden. Zó doende -----Ja - dat Lollum!

Vierentwintig jaren van m'n eerste levensjaren woonde ik daar. Het was een aardig dorp, dacht ik. Véél groter dan toen ik het voor 't éérst na 20 jaar eens weer terug zag. ha - ha!

Mensen "krimpen" als ze ouder worden, zegt men.

Wel - dorpen ook! Toch gingen we steeds graag met vakantie

terug en nooit sloegen we Lollum over.

Over vacantie gesproken----

Die hebben we dit jaar doorgebracht met het bezoeken van de z.g. Atlantise Provincies, n.l. Prins Edward Island, New Brunswick, Nova Scotia en Quebec. We hadden New Foundland ook op het programma staan, maar vonden uit dat 3 weken véél te kort was. En omdat we, met naar New Foundland te gaan 8 uren zouden verliezen met het oversteken per veer-boot én het wéér in N.F. erg mistig en regenachtig was, besloten we dat te schrappen. Dit land is zo gróóft, daar verwonderen we ons elke keer weer over.

En het natuurschoon moet men zien!

Het is met geen pen te beschrijven.

Misschien vonden jullie het leuk om iets te lezen over dit land waar zo vele Nederlanders hun dagelijks brood verdienen?

We gingen dan 11 juli '8 morgens 6 uur op stap. Mooi zonnig weer - dus alle vier (onze burens gingen mee) óók een zonnig humeur! Je kijkt nog es even om naar je huis en hoopt dat het er nog stáát als je terug komt en dat niemand in zal breken en je denkt aan kinderen en kleinkinderen waar je 3 weken niks van zult horen, maar dan eenmaal van je erf af en op de highway denk je aan wat er gaat komen.

Je weet Wie jouw en de kinderen moet bewaren en je geeft alles over.

We hadden de trailer achter de car aan. Ik geloof dat ze zo'n ding "caravan" noemen in Nederland.

In elk geval is het een handig ding dat de mannen 's avonds even (15 min.) omhoog draaiden en waar we ons potje kookten en heerlijk in geslapen hebben.

Er zit een ijskastje in én een fornuis plus een gootsteen en je kunt op practisch alle kampeerplaatsen elektrisch + water krijgen.

(wordt vervolgd)

LEVEN IN DE PROVENCE - 9

Jan Tanis - Villecroze

Ook interessant is het leven van een Nederlandse dame die hierheen kwam om haar voornaamste hobby: het fokken van pony's, kracht bij te zetten. Haar man is een geslaagd architect in Nederland en zal nog wel zo'n twintig jaar als zodanig blijven werken, maar hij was zo bereidwillig om het zijn ega mogelijk te maken

veel geld te investeren voor de aankoop van een flink stuk land voor haar dieren met een eveneens niet onaanzienlijke wijngaard. Behalve een twaalftal pony's houdt ze ook nog verscheidene honderrassen, waaronder Ierse Wolfshonden en Whippets, plus nog wat katten, zodat zij in totaal ruim twintig beesten te verzorgen heeft. Voor haar pony's probeert zij een Provencaalse markt te vinden, tot nu toe met weinig succes, en al met al moet er flink wat kapitaal bij om haar menagerie te financieren. Haar man, die ze slechts enkele weken per jaar ziet, past blijkbaar "met liefde" de nodige bedragen bij. Haar grootste probleem is het vinden van helpers, want zij kan natuurlijk onmogelijk alle vereiste werkzaamheden alleen opknappen. In eerste instantie had ze hulp van haar volwassen zoon, maar die verkoos een terugkeer naar Nederland, waar zijn vriendin woont, en werkt daar nu als taxichauffeur. Haar assistenten waren daarna maar al te vaak randfiguren van diverse nationaliteiten die na korte tijd weer de benen namen of niet te handhaven waren wegens diefstal, het gebruik van een overmaat aan alcohol of drugs of andere asociale eigenschappen. Een van hen zag kans om tijdens haar afwezigheid haar twee auto's in een overmoedige bui voor een nummertje joy-riding te gebruiken en ze beide total-loss te rijden....

Als laatste voorbeeld noem ik de man die met de verdiensten van een broodjeszaak in Amsterdam aan de kust van de Middellandse Zee een patatkraam begon. Dat floreerde zo goed dat hij zich liet verleiden een camping op te kopen in deze omgeving. Hij kocht die als "drie-sterren" bedrijf, maar toen het koopcontract was afgesloten bleek dat hij door zijn gebrek aan kennis van de Franse taal enkele kleinigheden over het hoofd had gezien, waaronder een schuld van ongeveer f 50.000,- die nog op terrein en gebouwen rustte. Ook het predikaat "drie-sterren" bleek niet meer gehandhaafd te kunnen worden. De nazaten van de man die van deze camping oorspronkelijk een bloeiende zaak had gemaakt hadden er namelijk een complete chaos van gemaakt en de ongelukkige Nederlander had dit door gebrek aan kennis bij de aankoop niet opgemerkt.

Gevolg was uiteraard dat hij binnen de kortste keren diep in de schulden stak. Hij deed nauwelijks pogingen om zelfs maar het allernodigste te herstellen en trachtte de zaak attractief te maken voor buitenlandse toeristen door uit Nederland flinke ladingen zoute haring, zure bommen en gehaktballen te laten overkomen. Zijn schaarse gasten werden daardoor niet geïmponeerd, want daarvoor hadden ze Zuid-Frankrijk bepaald niet als vakantieoord gekozen en de meesten vluchtten al spoedig toen ze ontdekten dat

naast de frikandellen etc. het ongedierte, schimmel, volle vuilnisbakken en ander ongerief hun onderkomen opluisterden, terwijl de eigenaar zich voornamelijk bezig hield met het ledigen van een fiks aantal flessen onvervalst Hollands bier. In een dergelijke situatie zou men een spoedig faillissement verwachten, maar in Frankrijk is het mogelijk zo'n toestand jaren te rekken; in Nederland zou dat met de bestaande controles onbestaanbaar zijn. Het zou gemakkelijk zijn meer voorbeelden van vergelijkbare gevallen te geven, maar, zoals gezegd, een roddelrubriek lijkt me niet wenselijk en ik heb alleen de aandacht willen vestigen op een wijze van leven die in de Nederlandse samenleving op zijn minst vreemd zou aandoen. En dan ga ik nog maar niet in op de levenswandel van scharrelaars die in deze streken een blauwe maandag opereren met in- en verkoop van huizen en terreinen, wijn, "antiek", aardewerk en meer van die lucratieve zaken om dan ijlings weer te verdwijnen en het in een ander land opnieuw te proberen. Dat zijn natuurlijk niet alleen Nederlanders, maar ze nemen in deze handel en wandel wel een voorname plaats in. Het lijkt me nu het geschikte moment over te gaan op een heel ander onderwerp en wel de Provençaalse natuur. Ik beloofde trouwens in een vroegere aflevering al hierover nog eens meer te vertellen. Ik begin dan met de vogels, want in de ruim twee en een half jaar dat ik hier woon heb ik van deze diergroep verreweg de meest uitgebreide studie gemaakt. Voor mij was dat vooral interessant, omdat ik een waardevolle leidraad bezat in de enige jaren geleden uitgegeven "Atlas des oiseaux nicheurs" (= Atlas van de (Franse) broedvogels). Vogelliefhebbers onder U weten dat een pendant van een dergelijke atlas in meerdere Europese landen is verschenen of wordt voorbereid. Die uit Nederland kwam vorig jaar van de pers en geeft een serie fraai verzorgde verspreiding kaarten van alle in Nederland broedend gevonden vogels. De Franse atlas is van dezelfde opzet, maar vertoont tegenover de Nederlandse zowel verscheidene voor- als nadelen. Daarop hoop ik volgende keer nader in te gaan.

(wordt vervolgd)

JOOP NIJDAM

Het heeft zijn "VOOR" en zijn "TEGEN", maar dikwijls spijt het mij niet over het ZESDE zintuig: HELDERZIENDHEID te kunnen beschikken, dan had ik bijvoorbeeld VOORAF geweten, dat mijn neef Joop Nijdam uit Apeldoorn zijn kunstvaardigheden in zijn geboorteplaats Franeker ging exposeren en had ik bij de opening

van dit gebeuren zeker acte de présence gegeven. Nu moet ik wel uit de Franeker Courant van 5 september j.l. citeren, welk blad mij door een oud-Franeker ter hand gesteld werd:

"Hoewel hij zichzelf een "Culturele barbaar" noemde werd de tentoonstelling van "Meester" Joop Nijdam uit Apeldoorn geopend door oud-minister Jaap Boersma uit Rotterdam. Beiden zijn oud-Franekers en een en ander betekende een weerzien na 41 jaar. De heer Boersma herinnerde zich nog wel wat uit de tijd, dat hij bij de heer Nijdam in de klas zat. "U was een echte meester, die erg goed kon vertellen, soms ook wel gauw driftig was en we wisten toen ook al, dat U heel goed kon tekenen."

Dat er een kunstenaar van dit formaat uit zou groeien, dat had niemand verwacht. De heer Boersma noemde de werken van de heer Nijdam, die aan de wanden hangen van het nieuwe kantoor van buro Zondag B.V. "FANTASTISCH MOOI". En dan hoor je wel eens wat over Haagse School en Impressionisten, zei heer Boersma, maar wat hier hangt is gewoon meester Nijdam.... De oud-bewindsman was achtereenvolgens te beluisteren in het Bokwerds, Franekers en Fries en ook Nederlands. Met het Fries had hij de meeste moeite. "Dat he'k vroeger op skoal niet leert". In die tijd kwam hij ook nimmer in aanraking met beeldende kunst, vandaar dat hij zei geen verstand van kunst te hebben. "En dan he 'k self destiids noch in baentsje bij de Koningin hat", aldus de oud-minister. In die funktie had hij bemoeienissen met de zogenaamde kontraprestatieregeling. "Een man als Nijdam heeft daar nooit gebruik van behoeven te maken", zo zei hij.

Door de Franeker vlag te verwijderen van een akwarel, voorstellende de Vlietsterbrug in Franeker, opende Jaap Boersma de tentoonstelling in het nieuwe kantoorgebouw van Buro Zondag."

Tot zover de Franeker Courant. Toevalliger wijze had ik ook nog een pennevrucht in mijn achterhoofd in verband met het feit, dat mijn neef 4 juli j.l. zeventig jaar was geworden. Dit is nu niet bepaald een bijzondere mededeling, zult u onwillekeurig denken, maar dat we een vermaarde akwarellist in onze familie hebben, zal zeker niet iedereen bekend zijn.

Akwarelleren is namelijk schilderen met waterverf. In mijn jeugd knoeide ik ook met water en verf en fabriceerde de onmogelijkste Picasso's. Geen sterveling begreep wat het voorstelde, maar dat deed er minder toe.

Evenmin als onze oud-minister ben ik niet bij machte om KUNST te kunnen beoordelen, zodat ik wel moet afgaan op recensies uit diverse bladen. Apeldoornse, Zwolse en Leeuwarder Courant prezen stuk voor stuk alle recensenten het werk van Joop Nijdam op

bijzondere wijze.

In verband met voornoemd jubileum vond her en der overzichtstentoonstellingen plaats, waar zijn werken bewonderd konden worden. Algemeen is dan ook de indruk, dat zijn werken met het beste op dat gebied kunnen wedijveren en bovendien verrassend origineel zijn. In een paar woorden gezegd: "Hij schildert sfeer!" Iemand schreef in het bezoekersboek te Zutphen: "Een verademing in de chaotische, moderne Kunstrommel!"

De Akwareltechniek is uitermate moeilijk als men bedenkt, dat verf, met water aangengd, op papier aangebracht wordt, de ondergrond zichtbaar blijft, waarbij de verven transparant moeten zijn. Het is dan ook een afzonderlijke tak van kunst ten opzichte van een schilderij in olieverf, maar zo oud als de wereld.

Vroeger in Egypte was dit de gebruikelijke wandversiering voor graf, tempel en paleis. Na het tekenen van scherpe omtreklijnen werd zowel de voorstelling als de achtergrond met waterverfkleuren ingevuld. Joop Nijdam schildert zonder tekening, niet op droog papier, maar "nat op nat" m.a.w. vooraf nat gemaakt papier.

Lichtpartijen als bijvoorbeeld wolken worden op de witte grond uitgespaard.

Het spreekt vanzelf dat door de waterverf geen scherpe buitenranden gevormd worden en twee kleuren gemakkelijk in-een vloeien. Dikwijls wordt een akwarel onder de kraan afgespoeld, zodat de kleuren flauw zichtbaar overblijven, waarna opnieuw bijgeschilderd wordt.

Kortom een hoogst ingewikkelde methode. Het is dan ook niet te verwonderen dat hij in - 1973 - de Culturele Prijs van zijn woonplaats APELDOORN verwierf.

Hij is de jongste broer van de ons aller bekende Sybout Nijdam, de schoolboekenhervormer: ook een genie, maar dan wel op een geheel ander terrein.

Als jongen tekende hij in zijn geboorteplaats alles, wat hem intresseerde. Op latere leeftijd werd hij onderwijzer en schoolhoofd in de "Legaan" bij Sneek, waar ik het genoegen had hem en zijn ega te ontmoeten, waarbij zijn hobby: "tekenen" niet ter sprake is gekomen. Nadien heb ik hun, evenals oud-minister Boersma, jammer genoeg nooit meer ontmoet. Hij kwam bij het L. O. M.-onderwijs te Apeldoorn terecht, waar hij de akte L. O.-tekenen verwierf. Thans exposeert hij in binnen en buitenland.

Voor zover ik kan nagaan waren er in de mannelijke lijn geen kunstschilders, maar van moeder's zijde is dit bepaald niet onmogelijk, daar velen de kunst van tekenen verstonden. Ik hoop

van harte, dat hij nog menig jaar deze KUNST kan blijven beoefenen.

C. v. d. S.

VOORUIT MET CALVIJN

Als Calvijn niet had geleefd moest er nu een Calvijn opstaan, als het calvinisme niet bestond moest het nu worden uitgevonden. De wereld lijkt meer dan ooit behoefte te hebben aan calvinistische soberheid en nuchterheid, standvastigheid en stiptheid, fierheid en stoerheid, trouw en tucht, discipline en durf, verzet tegen de tirannieën en afgoden der eeuw, inzicht in de ware aard van mens en wereld, noeste arbeid voor het heil van deze mens en wereld, in de wetenschap dat dit heil niet van mensenwerk alleen afhangt. Men heeft de werklust, werkdrijf en soms werkwoede van het calvinisme vaak verkeerd begrepen. Het calvinisme gaat er van uit dat deze wereld Gods wereld is, waarin de mensen Zijn mede-werkers zijn en met hun talenten moeten woekeren. "Rusteloos hebben wij Gods wil met de wereld te vervullen. Daarom moet de mens er alles uit halen, uit de wereld, wat er in zit. Men moet niet de mensen uitbuiten, wel echter de wereld". Dit schreef prof. Van Ruler, één van de laatste grote calvinisten in laat-kapitalistisch Nederland.

Voor Calvijn was een beroep een roeping. Voor hem moest een christen als geroepene en navolger een doener en dienaar zijn - trouw, nuchter, vreedzaam en volgzaam zolang het kon, strijdbaar en rebels zodra het moest, om Gods eer; zondaar en bedelaar, maar uitverkoren tot heilige en koningskind.

Het is een misverstand dat het calvinisme vreugdeloos is. Het is wel afkerig van stom vermaak, hol vertier en platvloerse lol. Wat men o. a. op de Veluwe wel voor vreugdeloosheid aanziet zou ook wel eens gestolde vreugde kunnen zijn, heeft Van Ruler eens diepzinnig opgemerkt. In elk geval ligt de vreugde die "de wereld" biedt veel mensen op het gelaat bestorven.

Andreas Henatsch schildert aldus de nieuwe na-calvinistische moraal, die tegenwoordig opgang maakt: "Wees jezelf tot naaste, dan wordt ook je naaste zich zelf. Doe jezelf zoveel mogelijk goed en beveel je omgeving hetzelfde aan. Heb degenen lief die je echt liefhebt. Haat degenen die je echt haat. Bemoei je niet met degenen die je onverschillig laten. Werk niet om te leven en leef niet om te werken, maar leef en werk zoals het je het beste bevalt. Denk nooit dat iets slechter gaat alleen doordat jij weg bent. Je bent onbelangrijk. Maar je hebt recht op genot. Je enig recht."

In een samenleving waarin zelf- en genotzuchtige moraal werkt lijkt het calvinisme broodnodig. Het zou wellicht ook kunnen helpen in de strijd tegen de werkeloosheid. Er wordt nu een "industriële reveil" gepredikt, maar daartoe is een herleving van ouderwetse deugden zoals ijver, plichtsbetrachting, inzet en soberheid onmisbaar.

Verder kunnen de wereld- en maatschappij-verbeteraars van het calvinisme leren dat de bekering van foute "zondige" systemen en structuren in de wereld moeten beginnen met de bekering van het eigen zondige hart en hoofd.

Politiek en sociaal, geestelijk en zedelijk lijkt een calvinistisch reveil nodig. Voor de Kerk van Rome zou een vernieuwing in calvinistische geest een zegen zijn. Een gebrek van paus Karol Woytyla is dat hij zijn broeder Johannes Calvijn niet kent. De wereld heeft mensen nodig die standvastig maar niet dweperig zijn, strijdbaar maar niet fanatiek, stoer maar niet star, wetsgetrouw maar niet wettisch, gedisciplineerd maar niet slaafs, fier maar zonder fanfare, moedig in strijd en leed, tot in de dood toe, wetend van hoop in wanhoop en troost in rouw. Een echte calvinist is een mondig mens. Hij weet dat hij kan vallen en moet knielen, maar rechtop mag staan: "Hier ben ik. Ik ben blij dat ik leef. Daarom aan de slag, zonder gezeur, zwijgend als het moet, zingend als het kan.

Naschrift:

Neef Wijnia uit Emmen heeft in ons familieblad enige keren leerzame artikelen geschreven over Calvijn.

Nu las ik in aug. 1980 een hoofdartikel in de Leeuwarder Courant "Vooruit met Calvijn" dat ik de lezers niet wil onthouden.

Red.

GENEALOGIE

Mijn voorpraatje kan kort zijn: "Van het familie-front deze keer geen nieuws!"

De zomermaanden lenen zich blijkbaar minder voor afstammings-activiteiten.

Alvorens de Nijdam-tak weer ter hand te nemen, zal ik eerst de nog resterende gegevens van de Wynia-tak van de TIENDE GENE-RATIE vermelden.

KINDEREN VAN TJIPKE SIJBRENS WIJNIA EN GEERTJE LOOYENGA.
Dit echtpaar had 4 dochters en 5 zoons.

X - 1812 - SIEBREN TJIPKES WIJNIA, van beroep landarbeider, geb. 8.05.1897 te Franeker, overl. ?..te?..met: BOUKJE PIETERS VOLKERS, geb. 20.07.1890 te Gaast, overl. ?, dochter van Pieter Otte Volkers en Johanna Bootsma.

Kinderen:

TJIPKE SIEBRENS geb. 7.03.1922 te Gersloot, volgt.
 JOHANNA geb. 17.08.1923 te Gersloot, huwde JOUKE SMIT te Hallum.

PIETER OTTE geb. 4.03.1925 te Gersloot, volgt.
 GEERTJE geb. 17.10.1926 te Gersloot, huwde 15.01.1952 te Sneek met KORNELIS WIJNJA, geb. 17.04.1924 te Winsum, van beroep schilder te Mantgum, zoon van Harm Wijnja en Maartje Harkema.

JETSKE geb. 24.03.1928 te Gersloot, huwde TEAKE VAN DER MEULEN te Tzum.

ELIZABETH TJITSKE geb. 24.06.1930 te Gersloot, ongehuwd.
 WIEGER SIEBRENS geb. 1.06.1932 te Gersloot (monteur), overl. 10.09.1953 te Sneek.

ANNA geb. 1.06.1932 te Gersloot, huwde JAN BOONSTRA te Hennaard.

HEIN SIEBRENS geb. 17.06.1935 te Ytens, volgt.
 SYTSE ~~SIEBREN~~ geb. 31.07.1937 te Ytens, timmerman / AANNEMER aldaar.

X - 1813 - PIETER TJIPKES WIJNIA geb. 16.04.1900 te Franeker, overl. 23.01.1980 te Koudum, ongehuwd.

X - 1814 - WIEGER TJIPKES WIJNIA, Hoofdonderwijzer van beroep, geb. 30-08-1901 te Franeker, trouwde ? te West Terschelling met: VROUWTJE BAKKER, geb. 16.03.1908 te Oosterend (Terschelling), dochter van Willem Bakker en Jantje Boer. *15-06-1933*

Kinderen:

JANNY TJIKKE geb. 30.01.1936 te Heerde, huwde JAN BAAS te Berkel (Z. H.).

TJIPKE WIEGERS geb. 16.09.1937 te Heerde, timmerman, ongehuwd?

GEERTJE WILHELMINA geb. 5.01.1941 te Leiden, onderwijzeres.
 WILHELMINA LOBKE geb. 15.11.1943 te Moerkappelle, onderwijzeres.

PETRONELLA JULIANA geb. 5.10.1948 te Dantumawoude.

X - 1815 - WIJBE TJIPKES WIJNIA, geb. 2.04.1903 te Franeker, van beroep: plantsoenarbeider te Amsterdam. (Verdere gegevens ontbreken mij nog).

† 1979 te Id' dam

Voorzitter: T. Nijdam, Coornhertstraat 12,
8913 HK Leeuwarden,
telefoon 05100-22167.

Secretaris-penningmeester: C. v. d. Schoot Azn., Heerenhage 205,
8446 DE Heerenveen,
telefoon 05130-24792.

LEDEN

H. Nijdam-Smit Boerhaavelaan 113, 9728 LK -
Groningen, tel. 050-253701.

K. Nijdam Talmahiem, Kamer 15, 8561 DE
Balk, tel. 05140-3033.

W. Wijnia Angelsloërdijk 225, Statenhock,
7824 AH Emmen, tel. 05910-22068.

J. de Vries-Draaisma Joh. Winklerwei 445, 8915 EZ
Leeuwarden, tel. 05100-22621.

POSTREKENING

82 67 24

REKENING RABOBANK

gironummer 81 46 57,
rekeningnummer 32.64.65.308,
beide ten name van Penningmees-
ter Nijdamstra Stichting te
Heerenveen.

FAMILIEBLAD

"DE NIJDAMSTRA-TYNGE".
Lid/abonnee f 12,-- per jaar.
(Vóór 31 maart te betalen.) Half-
jaarlijks f 6,-- mits betaling
plaats vindt vóór 31 januari/juli.
Donateurs/leden f 6,-- per jaar.
Dezelfde voorwaarden als hierbo-
ven vermeld.

REDAKTIE

T. Nijdam, Coornhertstraat 12,
8913 HK Leeuwarden.

BIJ ONBESTELBAARHEID GAARNE RETOUR AAN: Coornhert-
straat 12, 8913 HK Leeuwarden. (zo mogelijk opgave van nieuw
adres.)